



O internacionalismo como eixe dunha solidariedade Sur-Norte global co MST de Brasil

Samuel Ortiz Pérez e Ivaneide Pereira Ramos · *Entrepobles Elx*

Durante uns doce días entre os meses de xullo e agosto deste ano 2024 tivo lugar un Encontro de colectivos, comités e organizacións de apoio ao Movemento dos traballadores - e traballadoras- rurais Sen Terra de Brasil (MST) na Escola Nacional Florestán Fernándes (a ENFF), Guararema-SP, a escola internacionalista dos pobos.

Este encontro reformulouse como unha preparación dos comités de apoio ao MST tras o aprazamento da celebración do VII Congreso do MST ata xullo de 2025. Unha decisión que finalmente se levou a cabo tras das inundacións máis graves ocorridas no sur de Brasil nos últimos anos, como consecuencia dos impactos reais da emerxencia climática, que anegou diversos campamentos e *asentamentos*, e arrasou con gran extensión de terras de produción de arroz ecolóxico, afectando a centos de desprazados e xerando abundantes perdas en Eldorado do Sul (no estado de Rio Grande do Sul).

Aproximadamente, medio cento de persoas estivemos na ENFF para colaborar tanto cos labores de reconstrución das zonas afectadas, como tamén na rearticulación de colectivos e organización de apoio solidario ao MST dende o

denominado Norte-Global co Sector de Internacionalismo do Movemento Sen Terra: cunha importante representación de EEUU (incluído Porto Rico), Francia, Inglaterra, tamén dende Euskadi, Catalunya e diferentes territorios do Estado español; en cuxo grupo igualmente se podería incluír a representantes procedentes de China.

Estes días desenvolvéronse cunha metodoloxía de alternancia activa entre a formación e a vivencia. A primeira parte consistía no estudo e a formación a respecto da coxuntura política, as consecuencias da globalización capitalista, a historia do MST, tamén se puideron establecer debates verbo das estratexias de loita en materia de feminismos, movemento negro, agroecoloxía e internacionalismo, entre outras. Da mesma maneira, estableceuse a autoxestión do traballo cunha distribución das tarefas de limpeza, recollida e preparación

de actividades. Posteriormente, a segunda parte da estadia estivo marcada pola convivencia en diferentes campamentos, asentamentos e espazos produtivos do MST no estado de Paraná, en São Paulo, tamén en Brasília e no estado de Pará. Nesta visita puidemos testemuñar a relevancia das escolas do campo, as escolas itinerantes, os servizos de atención sanitaria no medio rural, as áreas de produción agroecolóxica, sen velenos, as agroindustrias de grans, azucre e lácteos xestionada por cooperativas, a rede de tendas do campo e demais infraestruturas construídas no medio rural brasileiro.

Podemos engadir que tivemos a oportunidade de celebrar a constitución dun novo *assentamento* de reforma agraria na zona da Amazõnia brasileira, na rexión do nordés do Estado de Pará, onde Entrepobos vén acompañando a loita pola terra do MST dende hai unha década, aproximadamente, nun contexto de conflito social intenso.

LIÑAS E ESTRATEXIAS DE TRABALLO MÁIS INFLUÍNTES IMPULSADAS POLO MST

Este ano fanse 40 anos dende o xurdimento do MST como movemento campestre que aglutina loitas históricas campestres, indíxenas, quilombolas, ribeirinhas e sindicais de loita pola terra, polos territorios, pola vida. Nestes anos tense convertido en, probablemente, un dos movementos sociais de masas máis influíntes no mundo, e podemos resumir as súas liñas de actuación internacionalista na actualidade en seis eixes de especial relevancia.

O primeiro dos eixes sería a *Asociación de Amigos e Amigas da ENFF*, que procura a autonomía e solvencia dunha escola de formación técnica e política de referencia a escala mundial. Inaugurada no ano 2005, a Escola Nacional Florestán Fernandes estivo marcada pola construción colectiva e solidaria, co apoio de diversas organizacións e persoas relevantes de todo Brasil e do resto do mundo, e á que nos podemos asociar dende calquera país. A finalidade desta

campaña baséase no sostemento e fortalecemento dunha Escola que se converteu no espazo fundamental da rede de escolas transformadoras do MST, pero non só, senón tamén de Vía Campesiña. O vindeiro ano celébranselos vinte anos da escola máis internacionalista e campestre, coa que Entrepobos estivo colaborando dende o 2003 con diferentes proxectos de cooperación, en particular coa Biblioteca Antonio Candido, e cun acompañamento político e formativo con esta e outras escolas do MST.

O segundo deles sería a Campaña “Plantar Árbores e Producir Alimentos Saudables” que foi lanzada durante o ano 2020 coa intención de plantar 100 millóns de árbores en dez anos en todas as escolas de campo, cooperativas, centros, prazas, cidades, así como promover a produción de alimentos sen velenos, como xeito de denuncia do modelo agro-capitalista de produción e destrución do medio ambiente que representa o Agronegocio (*Agribusiness*). Unha campaña que inclúe unha ollada global, aberta á participación de persoas de calquera parte do mundo e á realización de accións coordinadas en distintos territorios, na que tamén podemos participar.

O terceiro eixe estaría dedicado a unha nova estratexia de financiamento colectivo a través do Financiamento Popular (Finapop) para a produción de alimentos saudables, é dicir, pretende ampliar as opcións de crédito para as cooperativas da agricultura familiar situados en áreas para unha reforma agraria en Brasil. Aínda que a participación directa neste tipo de financiamento require ter identidade e rexistro dun CPF brasileiro (Cadastro de Pessoa Física), as persoas interesadas, tanto en Brasil como noutros países, poden difundir esta iniciativa. Trátase dunha nova estratexia de carácter financeiro que xurde no ano 2020 pero que tomou unha nova dimensión nas últimas semanas cunha nova campaña de adhesións ao fortalecemento das cooperativas, asociacións, as agroindustrias e a produción agroecolóxica de alimentos



da agricultura familiar, reforzando así o desafío de construír unha soberanía alimentaria a nivel internacional.

O cuarto dos eixes estaría vinculado a todo aquilo que abrangue o traballo do MST e que consideramos de gran transcendencia transformadora. É dicir, os e as Sen Terra xeraron unha identidade simbólica, recoñecida tanto no medio rural como nas cidades. E nesa proxección política e social non se pode menosprezar o papel do periódico Brasil de Fato, a editorial Expressão Popular, as radios comunitarias e manifestacións culturais (publicacións, músicas, documentais, místicas, espazos propios de teatro e concertos, etc.) que entretecen a identidade Sem Terra cunha emancipación dos pobos.

O quinto e sexto, os imprescindibles, estarían ligados directamente tanto á produción agroecolóxica como ao consumo de produtos agroalimentarios procedentes das áreas de produción de reforma agraria e agricultura familiar, campamentos e *asentamentos* do MST e a súa engrenaxe entre o rural e o urbano. É dicir, actualmente, o MST conta con tendas propias denominadas *Armazen do Campo* en todas as capitais do país onde está organizado, e algunhas outras cidades importantes, onde se distribúen grande parte dos produtos das familias *asentadas* no MST, mesmo doutros pequenos produtores familiares ou colectivos, alimentos elaborados nas agroindustrias do MST, así como outros materiais (gorras, camisetas, mochilas, bandeiras, mandiles, panos de cociña, etc.). Ademais, durante os últimos anos tamén se consolidaron as *Cozinhas Solidárias* que durante a pandemia da Covid-19 repartiron alimentos a milleiros de persoas e dotaron de máscaras a centos de barrios brasileiros. Estas cociñas, xunto con outras redes de tendas denominadas *Sacolão*, situadas xeralmente en barrios periféricos de grandes urbes, xeraron unha importante rede de abastecemento de alimentos saudables e accesibles para a sociedade brasileira.

APOIO INTERNACIONALISTA CARA E DENDE O NORTE-GLOBAL

Dende este denominado Norte-Global constituíuse unha rede internacionalista de apoio ao MST que abrangue comités, colectivos e organizacións de diferentes países. Estas liñas de apoio sintetízanse na acción de contribuír, na medida das nosas posibilidades, coas iniciativas impulsadas polo MST, así como denunciar as agresións e violencia no campo e manter o pulso dunha alternativa social, económica e política para a emancipación dos pobos.

Ademais, reunidos co Sector de Internacionalismo do MST, promovéronse algunhas pautas estratéxicas e demandas para poder construír a Asemblea Internacional dos Pobos (AIP), en paralelo á construción da rede 'ALBA movementos' que conserva unha visión e acción propia dos movementos populares máis centrado en Latinoamérica e o Caribe.

O MST conta, pola súa parte, con brigadas internacionais permanentes en territorios nos que se suceden significati-

Internacionalistas criando comités, emancipando os pobos com o MST.

(Brasil, 2024)

vos desafíos, como pode ser Venezuela, Cuba, Haití, Zambia, Sudáfrica ou China, ao que cabería sumar outros de enlace en EEUU, na Unión Europea e en Asia. Entre elas, sen dúbida, poderíamos destacar as Brigadas bianuais en Palestina, onde se están volcando co pobo palestino na defensa dos dereitos humanos e fronte ao xenocidio televisado. Nesta ocasión puidemos apreciar esa solidariedade en espazos recónditos do interior de Brasil e da Amazónia, coa presenza de centos de bandeiras, murais e manifestacións de denuncia e reivindicación do dereito a existir do pobo palestino.

En definitiva, estaríamos ante a configuración dunha rede de apoio na que poder debater, analizar e reforzar novas estratexias transformadoras de colaboración co MST en cinco liñas fundamentais como son: a Agroecoloxía, as Soberanías, os Dereitos Humanos, a Formación Política-Técnica e os Feminismos. Todo iso no camiño cara a celebración do *VIII Congreso do Movemento Sen Terra*, esta vez con decisións inéditas que proceden do Sur-Global cara ao Norte-Global. 🌍

**Contacto de Entrepobos
para colaboracións co MST:**
comitemstalacant@gmail.com
658107207

Enlaces de interese

Armazém do campo
www.armazemdocampo.shop

Finapop
<https://finapop.com.br/>

Publicación Tricontinental (abril 2024)
<https://thetricontinental.org/es>
Dossier 75. 'La organización política del Movimiento de Trabajadores Rurales Sin Tierra de Brasil'

Redes Sociais
[@movimentosemterra](https://twitter.com/movimentosemterra)